

Predikan 2:a sönd. efter trettondagen

2017-01-15 i Stockholm, kyrkoherde Sten Rydh

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn.

Bön. O Allsmäktige, evige Gud, barmhärtige Fader! Eftersom all vår salighet består i att vi rätt förstår ditt heliga Ord, så ber jag dig om nåd att mitt hjärta blir fritt från alla världsliga bekymmer, så att jag flitigt i en rätt tro kan höra och fatta ditt heliga Ord. Lär mig att förstå och lära känna din heliga vilja och följa den troget och fullkomligt, Dig till lov, pris och ära. Amen (Bön före predikan ur 1695 års psalmbok).

Predikotext (3 årg. Luk. 19:1-10). Jesus i Sackeus hem.

Vid den tiden kom Jesus in i Jeriko och vandrade genom staden. Där fanns en man som hette Sackeus. Han var förman vid tullen, och han var rik. Han ville se vem Jesus var men kunde inte för folkets skull, eftersom han var liten till växten. Då sprang han i förväg och klättrade upp i ett mullbärsfikonsträd för att se honom, eftersom Jesus skulle komma den vägen.

När Jesus kom till det stället, såg han upp och sade till honom: "Sackeus, skynda dig ner, för i dag måste jag gästa ditt hem." Sackeus skyndade sig ner och tog emot honom med glädje. Alla som såg det mumlade förargat: "Han tog in hos en syndare."

Men Sackeus stod där och sade till Herren: "Hälften av det jag har, Herre, ger jag till de fattiga. Och har jag lurat någon på något, betalar jag fyrdubbelt igen." Jesus sade till honom: "I dag har frälsning kommit till det här huset, för också han är en Abrahams son. Människosonen har kommit för att söka upp och frälsa det som var förlorat."

Dagens texter handlar om *det kristna hemmet*. Innan vi går in på predikotexten om Sackeus skall vi stanna något vid dagens övriga texter. I **episteln** undervisar aposteln Paulus om hur vi skall älska varandra i vår kallelse.

Var innerligt tillgivna varandra i syskonkärlek. Överträffa varandra i ömsesidig aktning. Var inte tröga när det gäller iver, var brinnande i anden, tjäna Herren (Rom. 12:10f).

Här används i grundtexten ordet *filadelfia*, broderskärlek (eller syskonkärlek, som Folkbibeln översätter). Herren vill, att ett kristet hem skall kännetecknas av kärlek och frid. Och detta sker framför allt om både föräldrar och barn håller sig till Guds ord och tron på Kristus. Som hustavlan lär oss är föräldrarna skyldiga att visa varandra trohet i äktenskapet och inbördes kärlek och att uppfostra sina barn i Herrens tukt och förmaning. På många ställen prisar Bibeln det kristna hemmet och uppmanar oss alla att visa lydnad, vördnad och respekt för våra föräldrar. De är satta över oss i Guds ställe så att vi skall få förmånen att växa upp i goda och kärleksfulla kristna hem.

I **evangeliet** undervisar aposteln Johannes om hur Jesus gjorde vatten till vin vid bröllopet i Kana. Han hedrade därmed äktenskapet som en Guds ordning. Med sitt mäktiga ord utförde Jesus detta förvandlingsunder då vanligt vatten blev vin. Jesus befallde att man skulle fylla de stora krukorna med vatten. Det var sex stenkrukor, och varje kruka innehöll 2-3 batmått. Ett batmått var på Jesu tid ungefär 40 liter. Varje stenkruka innehöll alltså cirka 100 liter vatten, tillsammans 600 liter! När övertjänaren smakade på innehållet hade vattnet blivit vin! Det var säkert ett stort bröllop med massor

av gäster, och nu kunde brudparet istället för att bli ledsna och generade över att vinet inte räckte till, glädja sig över denna stora mängd utsökt vin. Så gjorde Jesus detta under i sin kärlek så att brudparet och alla deras gäster skulle få uppleva glädje under sin högtidsfest. Denna fest lär oss också att Bibeln inte är emot fest och glädje och en måttlig förtäring av vin eller andra starka drycker. Det Bibeln på många ställen förkastar är *missbruket av alkohol* (eller andra droger) då man dricker sig redlöst berusad. Det är också skäl att påpeka att vi i nattvarden skall använda **vin** och inte några andra drycker som t.ex. druvsaft. Gör man det inför man en ovisshet om det verkligen är fråga om Jesu instiftelse. När Jesus instiftade nattvarden talar han om vinet som den dryck som kommer "av vinstockens frukt" (Matt. 26:29), och detta var i påskmåltiden alltid fråga om riktigt vin, inte saft.

Det viktigaste i denna text är givetvis att Jesus genom sitt under visade sin gudomliga makt. Han är verkligen både sann Gud och sann människa, och han har makt att göra vilka under som helst. När Jesus instiftade nattvarden sa han om brödet och vinet: Detta är min kropp, detta är mitt blod. Och han befälde oss att upprepa detta mäktiga konsekrationsord: Gör detta! Därför kan vi vara vissa om att Jesu kropp och blod är närvarande i samma stund som instiftelseorden ljuder. Precis som Gud i skapelsen sade och det blev till, så är Kristi ord i altarets sakrament ett mäktigt och verksamt skapelseord som genast åstadkommer vad ordet säger.

Överallt i Bibeln finner vi hur Gud på ett mäktigt sätt gör under. Han lät Israels folk gå genom röda havet, han lät profeten Elia fara direkt upp till himlen i en vagn av eld, han räddade Daniel i lejongropen och de tre männen i den brinnande ugnen, han mättade 5000 män med endast två fiskar och fem bröd, han uppväckte änkans son och Lasarus m fl från döden. Framför allt lät han sin egen Son bli människa och utförde genom hans död och uppståndelse det stora frälsningsverket för hela världen. Hans Helige Ande verkar också genom ordet och sakramenten överallt mäktiga under i människors hjärtan, när de blir rättfärdiggjorda genom tron och får ett nytt andligt liv.

Vår tids liberala teologer förnekar allt detta. De ifrågasätter hela tiden att Bibelns under verkligen har skett och kan ske. Så gör de Gud till en liten, svag och obetydlig Gud, som närmast kan liknas vid en filosofisk idé eller ett mystiskt väsen, om vilket vi inte vet någonting säkert. Dessa moderna avgudar liknar de avgudar som profeten Jesaja ironiserar över. Han berättar om hur man först planterar träd, låter dem växa upp, faller dem och gör ved av dem till bränsle:

En del av träet bränner man upp i eld. Över en annan del lagar man kött till att äta, steker sin stek och äter sig mätt. Sedan värmer man sig och säger: "Gott, nu är jag varm, nu njuter jag av brasan." Men av det som är kvar gör man en gud, en avgudabild. För den faller man ner och tillber. Man bönfäller inför den och säger: "Rädda mig, för du är min gud" (Jes. 44:16ff).

Vår tids liberala teologer gör i princip på samma sätt. Men istället för att göra avgudar av trä använder de sina tankar och föreställningar. Istället för att använda tankarna på ett klokt sätt och begränsa dem till sund vetenskap, kultur, politik, språk och annat sådant, använder de tankarna till att tillverka moderna avgudar, som är helt kraftlösa och oförmögna att hjälpa. Och sedan predikar de i sina gudstjänster om dessa avgudar och kallar dem med vackra, bibliska namn som om deras tankefoster vore detsamma som Bibelns Gud. Om sådana förförare säger Jesaja:

Dessa människor vet ingenting och förstår ingenting, ty deras ögon är tillslutna, så att de inte ser, och deras hjärtan, så att de ingenting begriper (Jes. 44:18)... De har inget förstånd, de som bär omkring sina träbeläten och ber till en gud som inte kan frälsa (Jes. 45:20).

Men aposteln säger:

”Ja, vi bryter ner tankebyggnader och allt högt som reser sig mot kunskapen om Gud. Vi gör varje tanke till en lydlig fånge hos Kristus” (2 Kor. 10:4f).

Den kristna kyrkan tar i tro emot Bibelns ord. Jesus säger om Skriften:

Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att uppfylla. Jag säger er sanningen: Innan himmel och jord förgår ska inte en bokstav, inte en prick i lagen förgå, inte förrän allt har skett. Därför ska den som upphäver ett av de minsta av dessa bud och lär människorna så kallas minst i himmelriket. Men den som håller dem och lär ut dem, han ska kallas stor i himmelriket (Matt. 5:17-19).

Den som upphäver Bibelns ord kallas ”den minste” i himmelriket. Det är dessa moderna teologer som förnekar Jesu under men ändå klär sig i biskopskläder eller sitter som professorer vid de teologiska fakulteterna. Hur stora de än är i människors ögon, så kallas de för ”de minsta” av dem som verkligen är i Guds rike, i den kristna kyrkan.

Sackeus

De som däremot bör kallas ”de stora” i himmelriket är sådana som **Sackeus**, som vår predikotext handlar om. Han var i sig själv en mycket liten människa, både till växten och andligen. Han var en rik publikan, en förman eller chef för ett skattekontor. Publikanterna var judiska privatpersoner som från romarna arrenderade rätten att driva in skatter och tullar. Sackeus var tyvärr van vid oärliga affärer, som förekom överallt bland publikanterna. Många gånger hade han säkert lurat de människor som kom till honom med sina varor. Det var ju så publikanterna brukade göra. De satte tulltaxan mycket högre än den egentligen var och behöll mellanskillnaden. När de drev in skatterna tog de extra avgifter som de behöll själva. Romarna var nöjda med detta och uppmuntrade publikanternas bedrägerier. De ville ha sådana samvetslösa personer, som kunde förtrycka det israeliska folket med sina ohederliga affärer, mutor och sin korrupcion. Så fick romarna bra betalt, och deras skatteindrivare fick själva se till att få in pengar till egen lön bäst de ville. En sådan låg, usel och syndig människa var Sackeus.

I grunden är alla vi människor likadana. Bakom en fernissa av hederlighet och ärlighet är vi ändå i hjärtat giriga, egoistiska, högmodiga och fulla med all möjlig synd. Så avslöjade Jesus även de fromma fariséerna och de skriftlärd som hycklare och syndare inför Gud. Vår text handlar nu om hur Gud i sin förbarmande kärlek söker upp syndare och skänker dem frälsningen. Den oärlige, girige Sackeus blir en kristen! Jesus kommer till hans hem och förvandlar hela hans liv.

Därför blir Sackeus en förebild för oss kristna, en person som är ”stor” i himmelriket. Hur är det möjligt? Svaret kan sammanfattas i tre punkter:

1. Sackeus ville se Jesus
2. Sackeus trodde på Jesus
3. Sackeus tro var verksam i kärlek

1. Sackeus ville se Jesus

Vi ser i texten hur ivrig Sackeus var att få se Jesus. Han hade säkert hört en hel del om honom, och detta hade påverkat honom starkt. Överallt talade man ju om Jesu under, om hur han gjorde vatten till vin, botade sjuka, ja uppväckte döda! Man berättade också om hur Jesus undervisade om Guds rike, om syndens allvar och om syndernas förlåtelse. Sackeus hade nog hört om detta och Gud hade rört vid hans hjärta. Han visste ju vilken stor syndare han var. Publikanterna var ju allmänt avskydda bland judarna. De betraktades som förrädare som för pengar sålt sig till de romerska förtryckarna. Man talade allmänt om ”skökor och publikanter” som liktydigt med uppenbara syndare. Sackeus visste också

med sig att detta var sant. Han levde i synd. Han visste också att Gud skall döma alla syndare till förtappelse. Orsaken till Sackeus iver att få se och höra Jesus måste ha varit detta. Kanske Jesus kunde hjälpa honom i hans förtvivlade tillstånd!? Han hade ju hört hur Jesus tog emot andra publikaner, skökor och uppenbara syndare och till och med åt tillsammans med dem, trots fariséernas högljudda protester. Sackeus gjorde därför allt han kunde för att om möjligt åtminstone få se Jesus. Han visste vilken väg Jesus skulle gå och skyndade dit. Men massor av folk skymde sikten för den lille publikanen. Han skulle inte kunna se mer än benen och ryggarna på allt folket som trängdes runt Jesus.

Men Sackeus iver var stor. Han *måste* få se Jesus! Så klättrade han upp i ett fikonträd. Det var säkert långt under de rika publikanernas värdighet att göra något sådant. De satt ju vanligen på sina förnäma säten dit folk bugande kom med sina pengar och varor. En publikan fick in mycket pengar och klädde sig i vackra, guldbroderade kläder. De bodde i fina hus med många tjänare som gjorde allt arbete åt dem. En publikan klättrade verkligen inte i träd! Folket skulle säkert håna honom och skratta åt honom...

Men för Sackeus fanns det nu något som var viktigare än vad folk tyckte och tänkte. Han hade hört om Jesus Kristus och ville framför allt möta honom, se honom, höra honom. Men skulle Jesus bry sig om en rik publikan uppe i ett träd? Skulle han överhuvud taget lägga märke till honom?

2. Sackeus trodde på Jesus

Det märkliga hände då:

När Jesus kom till det stället, såg han upp och sade till honom: "Sackeus, skynda dig ner, för i dag måste jag gästa ditt hem." (v. 5)

Jesus såg Sackeus i trädet. Han visste att han satt där. Jesus hade kommit till Jeriko för att söka upp Sackeus. Han visste i förväg att Sackeus var en syndare som behövde frälsning. Jesus såg rakt in i Sackeus hjärta. Han såg en syndare som kom med sin synd och som längtade efter förlåtelse eftersom han hade hört budskapet om Jesus. Han hade hört ryktet om förlåtelsen, talet om att Jesus var Messias, det glada budskapet om frälsningen, evangelium. Men Sackeus vågade inte tro att det verkligen gällde honom. Men han hoppades på att i alla fall få se Jesus. Men Jesus vill något mycket mera. Han vill ta emot Sackeus och gästa i hans hem. Sackeus blir jublande glad. Detta visar att Gud har tänt tron i hans hjärta. Detta berodde inte på Sackeus ansträngningar. Det berodde inte på att han sökte upp Jesus och klättrade upp i trädet. Allt detta kom istället som en följd att Sackeus hade hört *budskapet om Jesus*. Ordet om Jesus Kristus som frälser syndare spridde sig överallt där Jesus gick fram med sin lära och undervisning, bekräftad av under. Sackeus visste att han inte var värdig. Men ändå får han uppleva att Jesus tar emot honom och välkomnar honom. Så blir han uppfylld av tro och förtröstan och glädje. Det står ju:

Sackeus skyndade sig ner och tog emot honom med glädje (v. 6).

Att ta emot Jesus med glädje är att tro på honom av hela sitt hjärta. Sackeus som hade sprungit till fikonträdet för att hinna upp i tid, klättrade nu snabbt ner och rusade troligen i förväg hem för att förbereda mottagandet av Jesus. Vilken glädje! Jesus Kristus, Messias, Frälsaren, skulle nu komma till Sackeus eget hem. Det var långt mer än vad han hade vågat tro och hoppas. Sackeus trodde nu verkligen på Jesus.

Det är svårt för en människa, som på allvar börjar se sin synd, att tro att det finns förlåtelse också för henne. När lagens stränga ord ljuder blir syndaren orolig och när lagen förkunnas i sin skärpa ser hon att det inte finns någon räddning alls. Sackeus visste att Guds lag kräver att människan skall vara fullkomlig. Men endast de verkligen fromma kunde kanske - möjligen - uppfylla lagen. Så tänkte han nog tidigare. I så fall var publikanerna direkt uteslutna från frälsningen liksom skökorna och andra uppenbara syndare. Men

denne märklige Jesus från Nasaret bestraffade tvärtom de till synes frommaste i folket, fariséerna och de skriftlärde, men öppnade vägen till himmelen för syndarna. Jesus förklarade nu högt och tydligt att han skulle gästa hemma hos syndaren och publikanen Sackeus.

Många i folket blev då missnöjda och arga. De som hade skött sig mycket bättre än Sackeus fick minsann inte något hembesök:

Alla som såg det mumlade förargat: "Han tog in hos en syndare." (v. 7).

Så kan vi människor inte tåla att Gud ger sin nåd gratis till syndare, medan han visar bort dem som menar sig vara rättfärdiga i sig själva.

3. Sackeus tro var verksam i kärlek.

När Jesus hade kommit in i huset sade Sackeus till honom:

"Hälften av det jag har, Herre, ger jag till de fattiga. Och har jag lurat någon på något, betalar jag fyrdubbelt igen" (v. 8).

Tron på Kristus föder kärlek i hjärtat. Med smärta och ånger tänkte Sackeus på alla som han hade lurat och bedragit. När nu Gud hade förlåtit hans egen stora och förskräckliga synd ville han genast göra gott mot sin nästa. Tron verkade att den snåle och girige Sackeus blev mycket givmild. Han bestämde sig för att ge hälften av all sin rikedom till de fattiga och fyrdubbelt tillbaka åt dem han lurat. Så kan en sann tro på Kristus aldrig vara utan goda gärningar. Här gäller Luthers kända ord: *Goda gärningar gör ingen till kristen, men en kristen gör goda gärningar.*

I slutet av vår text förkunnar Jesus det rena evangeliet. Han säger om Sackeus:

"I dag har frälsning kommit till det här huset, för också han är en Abrahams son. Människosonen har kommit för att söka upp och frälsa det som var förlorat" (v. 9f).

Sackeus var en jude, en Abrahams son. Han var omskuren och hade i synagogan fått undervisning i Guds lag. Men han hade för länge sedan övergivit Abrahams tro. Han hade lämnat Gud och som den förlorade sonen levte i uppenbar synd och utsvävningar. Men nu hade han fått den tron tillbaka. Han hade blivit en äkta Abrahams son, en son i tro. Den tro Sackeus fick grundade sig inte på hans egna gärningar utan enbart på Guds nåd. Det var därför inte alls som en nutida pingstpastor skrev på sin blogg:

"Sackeus gjorde vad han kunde för att komma närmare Jesus, men det var Jesus som ropade på honom. Båda var alltså inblandade i att Sackeus blev frälst. När vi tar ett steg mot Jesus så tar han ett steg mot oss. När Jesus tar ett steg mot oss bör vi skyndsamt ta ett steg mot honom" (C. M. 2014-06-01).

Detta att människan samarbetar med Gud för att bli frälst kallar vi *synergism*, och den är typisk för både katoliker, reformerta och pingstvännen. Men Bibeln lär annorlunda. Bibeln lär att det är *Gud ensam* som omvänder en människa. Gud avslöjar synden genom lagen och förkunnar sedan den fria nåden i Kristus:

Människosonen har kommit för att söka upp och frälsa det som var förlorat (v. 10).

Den människa som menar sig kunna samverka med Gud i frälsningen förstår inte att hon är helt och hållet förlorad och förtappad. Den som bygger sin tro på tanken att man själv kan medverka i frälsningen, bygger sitt hus på lösasand. När stormar och regn kommer, faller det huset. Det är endast det hus som är byggt på klippan Kristus, som kan bestå. Därför säger Skriften:

Av nåden är ni frälsta genom tron, inte av er själva. Guds gåva är det, inte på grund av gärningar för att ingen ska berömma sig (Ef. 2:8f).

Amen.

* * *

Bön.

O Herre Gud, himmelske Fader! Vi prisar dig för din Sons evangelium, som gör allting nytt, renar våra hjärtan och samveten och spränger syndens bojar. Vi ber dig: Låt honom som med sin närvaro helgade bröllopet i Kana, alltjämt i sitt ord vara en omistlig gäst i våra hem. Hjälp oss att inte svika vår trohetsplikt och förspilla hans gåva, utan genom honom bevaras, helgas och förnyas och leva vårt liv på jorden dig till ära. Amen.

Liturgisk färg: Grön. Katekesundervisning (fjärde budet).

Psalmer: 69, 178 (katekespsalm), 482, 66, 69, 196, 202, 188 och 299 (växelsång).